

BUTLLETÍ

DE LA

Institució Catalana d'Historia Natural

2.^a ÈPOCA

BARCELONA, NOVEMBRE, 1916

ANY XIII — NÚM. 8

SECCIÓ OFICIAL

~~~~~

SESSIÓ ORDINARIA DE 5 DE NOVEMBRE DE 1916

*Presidència del Rvnd. P. Joaquim M.<sup>e</sup> de Barnola, S. J.*

*President*

A les onze del matí i assistint-hi els socis Srs. Codina, Calzado, Ferrer i Vert, Folch (Manuel), Font i Quer, Maluquer (Salvador, Josep i Joaquim), Sagarra (Ignasi), Romani, Rosals i Zariquiey, el Sr. President obre la sessió.

#### DESPATX ORDINARI

Es llegeix l'acte de l'anterior sessió que s'aprova per unanimitat.

Es proposat per a soci numerari, D. Jaume Tenas, de Olot.

Son aprovades les propostes de socis numeraris presentades en la sessió anterior.

El secretari dóna compte de les comunicacions rebudes, entre les quals hi ha les del «Centre Excursionista de Catalunya» convidant a la sessió inaugural del present curs a la qual assistí, en representació de l'Institució, Mossèn

Marià Faura. També n'hi ha diverses acusant rebut del volum de Treballs de 1915 i de mercès per nomenament de soci.

El Sr. President dóna compte que el consoci Dr. Font Quer s'ha vist honrat per una especial distinció de la Reial Acadèmia de Ciències, i proposa que consti en acte, acordant-se aixís, que l'Institució n'ha hagut esment amb molta satisfacció.

**Donatius per al Museu.**—D. Amador Romani, presenta i dóna per al Museu, una col·lecció de Peixos, Equinoderms, Crustacis i Algues provinents de Vilanova i Geltrú i un petit Herbari de plantes de Capellades; el senyor Calzado dóna amb el mateix destí un Esparver i un Estornell caçats prop de Manresa, i diversos minerals.

**Donatiu per a la Biblioteca.**—D. Joaquim Pla Cargol, de Girona, ha enviat amb destí a la Biblioteca un exemplar de la seva obra de text sobre Història Natural.

#### COMUNICACIONS CIENTÍFIQUES

**Excursió a les esclètxes del Papiol** —Amb temps verament primaveral foren visitades les conegudes esclètxes; les vores de moltes d'elles eren resseguides per un estol de Dípters i Himenòpters que butzinaven fortament tot xuclant el nèctar de les flors de la Eura *Hedera helix* L. i del Arinjol o Sarsaparrilla del país *Smilax aspera* L., tan florida aquesta en qualques indrets, qu'embaumava l'espai. Aquella permetia observar en preciosos exemplars, el característic «dimorfisme foliar», que caracteritza els tany arbustius, únics florífers, i els que creixen arrossegant-se. En el fons de les esclètxes més amples, i àdhuc en ses parets, s'hi observa l'Alzina *Quercus ilex* L., Roure *Q. sessiliflora* Salisb., Acer *opulifolium* Will., Sauquer *Sambucus nigra* L., Olivera borda *Olea oleaster* L., Olivarda de fulla estreta *Phyllirea angustifolia* L., Esbarzer *Rubus* sp., que forma impenetrables cortinatges, si no se'ls desfà a cops de gavinets o de estisora, Galzeran o Boix mascle *Ruscus aculeatus* L. amb els cladodis guarnits de vermelles boles uns, de flors altres, *Solanum miniatum* Mert. et Koch, Figuera borda *Ficus carica* L. els sícons de la qual ja madurs ens oferiren un nou menjar, força saborós, i les Falgueres: *Ceterach officinarum* L. Dauradella, *Asplenium adiantum-nigrum* L. (escàs), *A. trichomanes* L., Polipodi *Polypodium vulgare* L., i la var. *serrata*, que forma esplèndides agrupacions i adquireix un gran desenrotllament, darrerament la Falzia de pou *Adiantum capillus-Veneris* L. de proporcions notables. No poguerem trobar en cap de les esclètxes visitades, que foren totes les que permeten devallar-hi i passar per no ésser excessivament estretes, la Llengua de cervo, citada de dita localitat anys enrera per nostre consoci, Dr. Llenas. Pensem que ha desaparegut arrencada per a conrear-la com a planta ornamental, com ens digueren fan

amb el Polipodi, o potser per una manca de condicions biològiques o canvi de les mateixes. Aquestes són causa indubtablement de la variació notable de la vegetació briològica d'unes i altres de les esclètxes. Així en la segona, per exemple, comptant des del camí alt del poble, la Hepàtica *Madotheca platyphylla* Dum., tapissa roques i soques amb abundor, i no es troba en la tercera, la qual presenta en canvi metres i metres quadrats de ses parets cobertes de la Molsa *Fissidens adiantoides* Hedw.

**Dades per a la Briologia catalana.**—El Sr. President cita les Hepàtiques següents recollides d'ençà de l'estiu a diversos indrets:

*Pellia calicina* Nees. i *Marchantia paleacea* en la carretera de Gualba, *Frullania dilatata* Dum., *Madotheca platyphylla* Dum., *Radula complanata* Dum i *Fegatella conica* (a can Illa) camí del «Salt».—De les esclètxes del Papiol: *Lejeunea serpillifolia* Lib., *Madotheca platyphylla* Dum., *Plagiochila asplenioides* Dum. v. *minor* Nees.—A Caldes de Montbuy: *Frullania dilatata* Dum., *Madotheca platyphylla* Dum., *Marchantia paleacea* Bert. *Lunularia cruciata* (L.) Dum. i *Pellia Neesiana* Limpr. v. *furcigera* Hook., aquesta varietat o forma és característica de la tardor, i es manifesta per bifurcacions successives dels lòbuls.

**Exploració del gorg d'En Pèlacs a Caldes de Montbuy.**—En una visita feta en aquella notable esquadra oberta en un conglomerat de pudingues, recollí el P. Barnola branques de *Evonymus europæus* L. «bonetos», (nom que fa referència a la forma del fruit), confirmant la cita d'En Costa i de valor per l'escassetat de dita espècie a nostra terra. La *Selaginella denticulata* L., hi és abundosa per demés. Recollí també les Hepàtiques citades amb altres de Catalunya.

**El Dermochelys coriacea** L.—Comunica el Sr. President l'agafada d'un exemplar enorme de dit Queloni força escàs al Mediterrani, feta a Mallorca, i que ha estat adquirit per la Junta Municipal de Ciències.

**Les Licopodiàcies i Selaginelàcies de l'herbari de la família Bolós.**—El Sr. President llegeix la nota següent, referent a dites Criptògames vasculares existents als herbaris de la família Bolós, i que li ha estat comunicada pel consoci D. Antoni Bolós.

HERBARI D'EN RAMÓN BOLÓS.—*Lycopodium alpinum*, Nuria. R. B.—Es com jo penso la *Selaginella spinulosa*.—*Lycopodium selago*, Costabona. J. Bolós.—*Lycopodium inundatum*, Olot. R. B. (Olot, Jaume Tenas).—... Segons les descripcions i làmines de Coste no és l'*inundatum*.—*Selaginella spinulosa*, Núria. Vayreda (Tenas). *Selaginella denticulata*, Vallvidrera. Puigg.

HERBARI DEL DR. FRANCESC BOLÓS.—*Lycopodium inundatum* L.—*L. Foliis sparsis integerrimis spicis terminalibus foliosis*.—*Lycopodium palustre* Lam. 1259.—Licopode des marais.—*Muscus terrestris repens* Clus.—Missa a Pourret.—Segons el meu parer, vistes les làmines, és la *Selaginella helvetica*.

*Lycopodium complanatum* L.—*L. Foliis bifariis connatis: superficiali-*

*libus solitariis, spicis geminis pedunculatis.*—Licopode aplati.—No cita lloc.

*Lycopodium selago* L.—*Lycopsis selago*.—*Foliis sparsis octifoliis, caule dichotomo erecto fastigiato, floribus sparsis.*—E Pirineis a Costabona.

**Notes botàniques.**—El Dr. Font Quer presenta i llegeix dues notes botàniques, una d'elles deguda al Dr. Pau tracta d'una *Urginea* nova per a Europa i l'altra és de nostre consoci Sr. Xiberta sobre les *Falgueres* de la Selva.

**Nota de geografia biològica.**—El Sr. Sagarra llegeix el treball escrit en col·laboració amb el Dr. Font sobre «La Vall de l'Avencó», de què donà compte a la sessió de juny.

**Excursió col·lectiva de novembre.**—S'acorda fer-la el prop·vinent diumenge, dia 12 del corrent, a Vallromanes, pujant-hi per Montmeló.

---

## LA VALL DE L'AVENCÓ

(Nota de geografia biològica)

per

P. FONT QUER i I. de SAGARRA

Així al primer cop de vista, tot l'aspecte de la Vall de l'Avencó, no sembla diferir gaire del que solen presentar les valls del Montseny. En aquesta època, el món dels insectes, mostra amb tota sa exuberància les formes pròpies de les primeres generacions, i sols algunes espècies, com la *Lycaena melanops* i *L. baton panoptes*, essencialment primerenques, ja's troben deslluïdes. En tota la Vall es veu gran quantitat de *Melitaea*; la *iberica* reposa llargues estones sobre les rames del Roldó; *dejone rondui* (1) va més per les flors, plegada amb la *cinxia* i la

---

(1) *Melitaea dejone* raça *rondoui* Obth.